

Riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik

2017/18:FPM34

Arbetsmarknadsdepartementet

2017-12-21

Dokumentbeteckning

KOM (2017) 677

Förslag till rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas
sysselsättningspolitik

Sammanfattning

Den europeiska kommissionen presenterade den 22 november 2017 ett förslag till reviderade riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Syftet med ändringarna är att spegla principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, se Faktapromemoria 2016/17:FPM89. Förslaget består av fyra riktlinjer: i) Stimulera efterfrågan på arbetskraft, ii) Öka arbetskraftsutbudet: tillgång till sysselsättning och arbetskraftens färdigheter och kompetens, iii) Förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och effektivisera den sociala dialogen samt ivi) Främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom.

Regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat ett förslag till reviderade sysselsättningsriktlinjer i syfte att spegla principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Därmed kan en uppföljning av pelaren inom ramen för den europeiska terminen säkerställas. Verktögen som bör användas för att uppnå målsättningarna med pelaren finns ofta på nationell nivå och arbetsmarknadens parter har en central roll att spela.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Medlemsstaterna ska enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt betrakta den ekonomiska politiken och främjandet av sysselsättningen som

frågor av gemensamt intresse och samordna politiken på dessa områden inom rådet.

2017/18:FPM34

I detta syfte ska rådet anta allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken och riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. De sistnämnda ska stämma överens med de förstnämnda och de utgör tillsammans de integrerade riktlinjerna för genomförandet av Europa 2020-strategin. Riktlinjerna lägger fast inriktningen för samordningen av medlemsstaternas politik. De ligger också till grund för landsspecifika rekommendationer inom de olika områdena.

Senaste gången de ekonomiska riktlinjerna och sysselsättningsriktlinjerna reviderades i substans var 2015, se Faktapromemoria 2014/15:FPM22.

Det interinstitutionella uttalandet om en europeisk pelare för sociala rättigheter antogs av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Till följd av detta har kommissionen den 22 november 2017 presenterat reviderade sysselsättningsriktlinjer i syfte att spegla principerna i pelaren.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget består av fyra reviderade riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Riktlinje ett till fyra utgörs av de breda ekonomiska riktlinjerna och påverkas inte av detta förslag.

Riktlinje 5: Stimulera efterfrågan på arbetskraft

Under denna rubrik lyfts det fram att medlemsstaterna bör underlätta att det skapas arbetstillfällen av hög kvalitet, bl.a. genom att undanröja hinder för företag att anställa, att främja entreprenörskap, egenföretagande och stödja småföretag så att de kan starta och växa. Medlemsstaterna bör också uppmuntra innovativa arbetsformer som kan skapa arbetstillfällen för alla på ett ansvarsfullt sätt. Skatter bör växlas från arbete till andra former av beskattning samtidigt som skattesystemens fördelningspolitiska effekter beaktas och de inkomster som behövs för socialt skydd tryggas. I linje med nationell praxis och med respekt för arbetsmarknadens parter autonomi bör medlemsstaterna främja transparenta och förutsebara lönebildningssystem som möjliggör för löner som följer produktivitetsutvecklingen och som är rättvisa. Medlemsstater och arbetsmarknadens parter bör säkerställa lämpliga minimilönenivåer utifrån nationell praxis.

Riktlinje 6: Öka arbetskraftsutbudet: tillgång till sysselsättning och arbetskraftens färdigheter och kompetens

Åtgärder som medlemsstaterna bör vidta i syfte att öka arbetskraftsutbudet genom tillgång till sysselsättning samt arbetskraftens färdigheter och kompetenser tas upp under denna rubrik. Behovet av åtgärder från medlemsstaternas sida tillsammans med arbetsmarknadens parter för att säkerställa produktivitet och anställningsbarhet genom tillgång till kunskap och färdigheter genom hela yrkeslivet lyfts fram. Behovet av att investera i och hantera svagheter i utbildningssystemet och det livslånga lärandet lyfts också fram. Medlemsstaterna uppmanas att främja lika möjligheter och generellt höja utbildningsnivåerna genom ett antal åtgärder. Medlemsstaterna bör stärka arbetsplatsbaserat lärande, synliggöra färdigheter och förbättra validering av färdigheter och kompetenser som förvärvats på annat sätt än genom formell utbildning.

Genom sammanhållna strategier bör hög arbetslöshet och att människor är utanför arbetskraften hanteras samt strukturell arbetslöshet förebyggas och minskas. Fortsatta ansträngningar behövs för att minska andelen unga som varken arbetar eller studerar. Medlemsstaterna bör stödja anpassning av arbetsmiljön för personer med funktionsnedsättningar.

Hinder för deltagande och karriärutveckling på arbetsmarknaden bör tas bort i syfte att säkerställa jämställdhet och öka kvinnors arbetskraftsdeltagande, inklusive genom lika lön för lika arbete. Möjligheten att förena arbete och familjeliv bör främjas och medlemsstaterna bör säkerställa tillgång till tillräckliga ledigheter och flexibla arbetsvillkor för föräldrar och andra med omvårdnadsansvar samt ett balanserat utnyttjande av dessa möjligheter mellan kvinnor och män.

Riktlinje 7: Förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och effektivisera den sociala dialogen

Medlemsstaternas uppmanas att arbeta tillsammans med arbetsmarknadens parter i syfte att genomföra principerna om flexibilitet och trygghet. Åtgärder som nämns att medlemsstaterna bör vidta är bl.a. att minska segmenteringen av arbetsmarknaden, bekämpa odeklarerat arbete, främja övergången till tillsvidareanställningar, samt förebygga osäkra anställningar.

Politiken bör förbättra och stödja matchning och övergångar på arbetsmarknaden. Medlemsstaterna bör stärka aktiva åtgärder för dem som kan delta på arbetsmarknaden: effektiviteten i arbetsmarknadspolitiska åtgärder bör stärkas och de offentliga arbetsförmedlingarna bör göras mer effektiva. Arbetslösa bör få tillräckliga arbetslöshetsförmåner i enlighet med nationella regler, men förmånerna får inte motverka en snabb återgång till sysselsättning.

Medlemsstaterna bör utveckla den sociala dialogen genom att på ett effektivt sätt involvera arbetsmarknadens parter i ekonomiska, arbetsmarknads- och sociala reformer. Arbetsmarknadens parter bör uppmuntras att förhandla om och sluta kollektivavtal, med full respekt för deras autonomi och rätt till kollektiva åtgärder.

Riktlinje 8: Främja lika möjligheter för alla, främja social inkludering och bekämpa fattigdom

Medlemsstaterna uppmanas att främja inkluderande arbetsmarknader som är öppna för alla genom effektiva åtgärder för att främja lika möjligheter för grupper som är underrepresenterade på arbetsmarknaden. Sociala trygghetssystem bör moderniseras och utvecklas för att, under hela livscykeln, ge ändamålsenligt, effektivt och adekvat socialt skydd för att främja social inkludering. De sociala trygghetssystemen bör garantera rätten till tillräckliga minimiinkomster för alla som saknar tillräckliga resurser och aktiv inkludering utvecklas. Tillräckliga och ekonomiskt överkomliga tjänster av hög kvalitet, såsom barnomsorg, utbildning, bostäder, hälso- och sjukvård samt långvarig vård och omsorg, är centrala för att skapa lika möjligheter. Medlemsstaterna bör säkerställa att alla har tillgång till grundläggande tjänster som vatten, avlopp, energi, finansiella tjänster och digitala kommunikationer. För behövande och utsatta människor bör medlemsstaterna säkerställa tillgång till tillräckligt stöd i form av subventionerat boende samt rätt till lämplig hjälp och skydd mot tvångsavhysning. Specifika åtgärder bör vidtas mot hemlöshet. Tillgång till överkomlig hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg av god kvalitet bör säkerställas.

Medlemsstaterna bör också säkerställa hållbarheten och tillräckligheten i pensionssystemen för kvinnor och män, ge lika möjligheter för arbetstagare och egenföretagare, av båda kön, att uppnå pensionsrättigheter. Pensionsreformer bör stödjas, t.ex. genom förlängt yrkesliv och höjning av den faktiska pensionsåldern.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen direkt påverkan på gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget bedöms inte ha några budgetära konsekvenser.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat ett förslag till reviderade sysselsättningsriktlinjer i syfte att spegla principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Därmed kan en uppföljning av pelaren inom ramen för den europeiska terminen säkerställas. Verktøygen som bör användas för att uppnå målsättningarna med pelaren finns ofta på nationell nivå och arbetsmarknadens parter har en central roll att spela.

Ett Europa för jobb och inkluderande tillväxt bygger enligt regeringen på samverkan mellan tillväxt, konkurrenskraft och sociala framsteg, där människors lika värde och rätt till lika möjligheter oavsett t.ex. kön eller etnisk tillhörighet är grundläggande värden. En central utgångspunkt för regeringen är att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna och principerna om subsidiaritet och proportionalitet respekteras, samt att nationella system avseende arbetsmarknad, sociala frågor och skatte- och utbildningsområdet respekteras.

Regeringen kan i stort välkomna innehållet i kommissionens förslag. Flera områden som regeringen ser som viktiga lyfts tydligt fram i kommissionens förslag såsom vikten av en inkluderande arbetsmarknad som är öppen för alla, av lika möjligheter för kvinnor och män på arbetsmarknaden, av modernisering av de sociala trygghetssystemen, av att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att delta på arbetsmarknaden och i samhället samt av livslångt lärande. Det är viktigt att medlemsstaterna ges utrymme att utifrån nationella förutsättningar sträva mot gemensamt satta målsättningar och att sysselsättningsriktlinjerna inte är alltför föreskrivande.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte sänts på remiss.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 148 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Sysselsättningsriktlinjerna antas av rådet med kvalificerad majoritet, efter att ha hört Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Sysselsättningskommittén.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Regeringen bedömer att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget till reviderade sysselsättningsriktlinjer kommer att behandlas i rådsstrukturen under våren 2018 med sikte på antagande vid EPSCO i juni.

4.2 Fackuttryck/termer

Inte aktuellt.